

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.07.2004
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2004
Avaldamismärge:	RT I 2004, 64, 454

Jälitustegevuse seadus

Vastu võetud 22.02.1994
 RT I 1994, 16, 290
 jõustumine 18.03.1994

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.01.1995	RT I 1995, 15, 173	02.03.1995
27.06.1996	RT I 1996, 49, 955	26.07.1996
22.10.1997	RT I 1997, 81, 1361	01.01.1998
02.12.1997	RT I 1997, 93, 1557	03.01.1998
06.05.1998	RT I 1998, 47, 698	07.06.1998
14.05.1998	RT I 1998, 50, 753	15.06.1998
13.05.1998	RT I 1998, 51, 756	19.06.1998
11.06.1998	RT I 1998, 61, 981	16.07.1998
21.10.1998	RT I 1998, 98, 1575	01.04.1999
29.10.1998	RT I 1998, 101, 1663	30.11.1998
26.01.1999	RT I 1999, 16, 271	28.02.1999
25.02.1999	RT I 1999, 31, 425	01.01.2000
15.12.1999	RT I 1999, 95, 845	01.01.2000
19.04.2000	RT I 2000, 35, 222	01.07.2000
16.05.2000	RT I 2000, 40, 251	05.06.2000
13.12.2000	RT I 2000, 102, 671	07.01.2001
20.12.2000	RT I 2001, 3, 9	01.04.2001
20.12.2000	RT I 2001, 7, 17	01.03.2001
06.06.2001	RT I 2001, 58, 353	12.07.2001
12.06.2002	RT I 2002, 56, 350	01.09.2002
19.06.2002	RT I 2002, 61, 375	01.08.2002
17.12.2003	RT I 2003, 88, 591	01.01.2004
17.12.2003	RT I 2004, 2, 7	05.02.2004
19.05.2004	RT I 2004, 46, 329	01.07.2004
terviktekst RT paberkandjal	RT I 2004, 64, 454	

§ 1. Seaduse ülesanne

(1) Käesolev seadus sätestab:

- 1) jälitustegevuse tingimused ja korra Eesti Vabariigi, Eesti kodanike ning teiste riikide ja isikute julgeoleku tagamiseks, nendevastaste kuritegude avastamiseks ja tõkestamiseks ning nende isikute põhiseaduslike õiguste tagamiseks;
- 2) Eesti kodanike ja teiste isikute põhiseaduslike õiguste sellised põhiseadusega kooskõlas olevad piirangud, mis on hädavajalikud käesoleva lõike punktis 1 loetletud ülesannete täitmiseks;
- 3) Eesti Vabariigi nende kohustuste täitmise korra, mis tulenevad välislepingutest või rahvusvahelistes organisatsioonides liikmeks olekust, kui see nõuab jälitustegevust.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 2002, 53, 336; 61, 375; 2003, 20, 117; 78, 527) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(3) Kui kriminaalmenetluse seadustikus (RT I 2003, 27, 166; 83, 558; 88, 590) ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse kriminaalmenetluses toimuvale jälitustegevusele käesolevat seadust.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 1¹. [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 2. Jälitustegevuse mõiste

Jälitustegevus on käesolevas seaduses ja kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud alustel ja korras jälitustoimingute teostamine.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§-d 3--4.
[Kehtetud - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 5. Jälitustegevuse põhimõtted

- (1) Jälitustegevuses lähtutakse seaduslikkuse, avalikkuse ja salajasuse ühendamise põhimõttest.
- (2) Jälitustegevuse meetodid, taktika ning üksnes jälitustegevuses kasutatavate või selleks kohandatud tehniliste vahendite kohta käiv teave on ametkondlikud ega kuulu avalikustamisele, välja arvatud juhul, kui nende avalikustamine on vajalik kogutud teabe kasutamisel tõendina.
- (3) Jälitustegevust ei tohi kasutada erakondade, ühiskondlik-poliitiliste ühenduste ja liikumiste huvides või diskrediteerimiseks.
- (4) Jälitusasutused ei tohi Eesti kodaniku vaba tahte vastaselt koguda ega talletada andmeid tema veendumuste kohta.
- (5) Jälitustoimingud on lubatud üksnes siis, kui taotletavat eesmärki ei ole võimalik saavutada isiku põhiõigusi vähem riivaval viisil.
- (6) Jälitustoimingud ei tohi kahjustada isiku elu, tervist, vara ega keskkonda.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 6. Jälitusasutused

- (1) Jälitusasutusteks oma pädevuse piirides on:
  - 1) Kaitsepolitseiamet;
  - 2) Politseiamet;
  - 3) Piirivalveamet;
  - 4) Kaitsejõudude Peastaap;
  - 5) Justiitsministeeriumi vanglate osakond ja vangla;
  - 6) Maksu- ja Tolliamet;
  - 7) [Kehtetu – RT I 2003, 88, 591- jõust. 01.01.2004]
- (2) Jälitusasutused tegelevad jälitustegevusega nii vahetult kui ka nende halduses olevate ja selleks volitatud asutuste, allüksuste ja töötajate, samuti salajasele koostööle kaasatud isikute kaudu.
- (3) Jälitusasutuse juht vastutab jälitustegevuse korraldamise ning selle tegevuse seaduslikkuse eest temale alluvas süsteemis.
- (4) Jälitusasutused teevad omavahelist koostööd, lähtudes käesolevast seadusest.
- (5) Kaitsepolitseiamet on jälitusasutus kriminaalasjade kohtueelsel uurimisel. Muude tema pädevusse kuuluvate ülesannete lahendamisele kohaldatakse julgeolekuasutuste seadust.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 7. Jälitusasutuste õigused

- Jälitusasutustel on õigus:
- 1) teostada käesoleva seaduse §-s 12 ja kriminaalmenetluse seadustiku 3. peatüki 8. jaos sätestatud tingimustel ja korras jälitustoiminguid;
  - 2) kaasata isikuid salajasele koostööle jälitustegevuses käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud tingimustel ja korras;
  - 3) koguda, talletada, analüüsida ja kasutada teavet, moodustada kuritegude tõkestamise ja avastamise tagamiseks vajalikke teabesüsteeme ja andmekogusid, mis pole käsitatavad andmekogudena andmekogude seaduse (RT I 1997, 28, 423; 1998, 36/37, 552; 1999, 10, 155; 2000, 50, 317; 57, 373; 92, 597; 2001, 7, 17; 17, 77; 2002, 61, 375; 63, 387; 2003, 18, 107; 26, 158; 2004, 30, 204) mõttes;
  - 4) kasutada konspiratsioonivõtteid, mis võimaldavad varjata jälitustegevuses osalejaid, samuti toimingute otstarvet ning kasutatavate ruumide ja transpordivahendite kuuluvust;
  - 5) kasutada lepingu alusel teiste isikute elu- ja muid ruume ning vara;

- 6) teeselda isikuid ja organeid käesoleva seaduse §-s 7¹ sätestatud tingimustel ja korras;
  - 7) suunata kontrollitavatesse grupeeringutesse ja ühendustesse ning üksikisikute juurde variisikuid kuritegeliku kavatsuse või tegevuse selgitamiseks ning sellest loobumisele mõjutamiseks;
  - 8) kasutada oma koosseisulisi töötajaid variisikutena tööl teistes asutustes, ettevõtetes ja organisatsioonides;
  - 9) kaasata jälitustegevusse asjatundjaid nende nõusolekul.
- [RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 7¹. Isiku ja organi teesklemine

(1) Politseiamet, Keskkriminaalpolitsei ja kuritegude kohtueelses menetluses Kaitsepolitseiamet võivad teeselda järgmisi isikuid:

- 1) äriühing või selle allüksus;
- 2) sihtasutus või selle allüksus;
- 3) mittetulundusühing või selle allüksus;
- 4) füüsilisest isikust ettevõtja.

(2) Jälitusasutuse ülesannete täitmiseks vajaliku isiku teesklemiseks tehakse siseministri avalduse alusel vastav kanne äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse. Kanne kustutatakse teesklemisvajaduse lõppemisel siseministri avalduse alusel üldises korras.

(3) Siseminister esitab isiku registrisse kandmise avalduse Politseiameti peadirektori, Keskkriminaalpolitsei politseidirektori või Kaitsepolitseiameti peadirektori põhistatud taotlusel. Taotluses näidatakse:

- 1) isiku teesklemise vajadus;
- 2) teeseldava isiku liik;
- 3) isiku teesklemise kulud;
- 4) isiku teesklemise kestus;
- 5) andmed, mis kantakse äriregistri äritoimikusse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse (sealhulgas kandeavaldus).

(4) Organi teesklemise jälitustegevuse eesmärgil otsustab siseminister käesoleva paragrahvi 3. lõikes nimetatud asjaolude alusel.

(5) Teeseldud isiku või organi nimel tehtud tehing loetakse jälitusasutuse tehtud tehinguks.

(6) Jälitusasutuse juht esitab iga kuue kuu järel Siseministeeriumile ülevaate jälitusasutuse poolt teeseldud isikute ja organite tegevuse kohta registrisse kandmisest alates.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 8. Jälitusasutuste kohustused

(1) Jälitusasutused on jälitustegevuse teostamisel kohustatud:

- 1) koguma, talletama, analüüsima ja kasutama teavet, mis on seotud kuritegevuse ja selle infrastruktuuriga;
- 2) kaitsma jälitustegevuse sfääri sattunud Eesti kodanike ning teiste isikute seaduslikke õigusi ja vabadusi, samuti jälitustegevusse kaasatud isikuid ning muid füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes on osutanud abi jälitustoimingutes;
- 3) kaitsma jälitustegevuses osalevaid või osalenuid ja selleks kaasatud või kaasatud olnud isikuid, vältimaks ohtu neile ning nende lähikondsete elule, tervisele, varale, aule ja väärikusele;
- 4) tagama koostöö salajasuse;
- 5) kõrvalekaldumatult järgima jälitustegevust sätestavate õigusaktide nõudeid.

(2) Kui väljaspool kriminaalmenetlust teostatava jälitustegevuse tulemusena kogutud teabest ilmnevad kuriteo tunnused, alustab jälitusasutus kriminaalmenetlust või edastab teabe kriminaalmenetluse alustamiseks pädevale uurimisasutusele.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 9. Jälitusmenetluse alustamise ajendid

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(1) Jälitusmenetluse alustamise ajendid on:

- 1) vajadus koguda tõendeid kriminaalmenetluses;
- 2) kahtlustatava või süüdistatava kõrvalehoidumine kriminaalmenetlusest või süüdimõistetu kõrvalehoidumine kriminaalkaristuse täitmisest;
- 3) vajadus koguda teavet kuritegude ärahoidmiseks ja tõkestamiseks;
- 4) isiku teadmata kadunuks jäämine;
- 5) vajadus otsustada isiku juurdepääs jälitusteabele või isiku lubamine tööle jälitusasutusse;
- 6) vajadus teostada julgeolekukontrolli, otsustamiseks isiku lubamine tööle jälitusasutusse või juurdepääsuks riigisaladusele.

6¹) vajadus anda arvamus kohtunikukandidaadi, riigikontrolöri kandidaadi, õiguskantsleri kandidaadi, Eesti Panga Nõukogu esimehe ning Eesti Panga presidendi ja Eesti Panga Nõukogu liikme kandidaadi ning kaitseväge juhataja kandidaadi vastavuse kohta riigisaladusele juurdepääsu loa saamise tingimustele, välja arvatud juhul, kui isikul on juba enne ametikohajärgne juurdepääs riigisaladusele;

7) vajadus otsustada politseiametniku sobivus politseiteenistusse ning politseiteenistusse ja politseiametniku erialale õppima kandideerivate isikute sobivus vastavalt politseiteenistusse võtmiseks ja politseiametniku erialal õppimiseks;

8) vajadus täita välislepingutest ja rahvusvahelistest konventsioonidest tulenevaid kohustusi.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 7 nimetatud jälitusmenetlust teostavad Politseiamet ja viimase poolt volitatud politseiasutused.

(2) Jälitusmenetluse alustamise ajendiks võib olla vajadus otsustada:

1) tegevusloa andmine tegelemiseks eradetektiivindusega;

2) hasartmängu tegevusloa või korraldusloa andmine;

3) tegevusloa andmine tegelemiseks turvateenuste osutamisega turvateenistuse seaduse (RT I 1993, 75, 1100; 1995, 62, 1056) § 3 1. lõikes nimetatud objekti puhul;

4) tegevusloa andmine ettevõtjale tegelemiseks relvaseaduse (RT I 1995, 62, 1056) § 48 1. lõikes nimetatud tegevusalal;

5) tulirelva soetamisloa või tulirelva relvaloa andmine välisriigi kodanikule või kodakondsuseta isikule;

6) elamis- või tööloa või Eesti kodakondsuse andmine;

7) litsentsi või väljaveo üldloa kasutaja õiendi andmine strateegilise kauba sisseveoks, väljaveoks, transiidiks või sõjalise kaubaga seotud teenuse osutamiseks või ettevõtja kandmine sõjalise kauba vahendajate riiklikusse registrisse strateegilise kauba seaduses (RT I 2004, 2, 7) sätestatud korras.

(3) Käesoleva paragrahvi 2. lõikes nimetatud otsuse tegemise vajadus loetakse jälitusmenetluse alustamise ajendiks, kui otsuse tegemiseks pädev asutus leiab, ettaotlejataust või usaldusväärsus või tema esitatud andmed äratavad põhjendatud kahtlusi ning nende kontrollimiseks on muud võimalused ammendatud.

(4) [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 10. Jälitusmenetluse alustamine

(1) Jälitusmenetlust alustatakse jälitusmenetluse alustamise ajendi olemasolu korral jälitusasutuse juhi või tema käskkirjaga volitatud ametniku motiveeritud otsusega, mille aluseks on:

1) uurimisasutuse taotlus või prokuratuuri korraldus kriminaalmenetluses;

2) [kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

3) teise jälitusasutuse taotlus;

4) Eesti välislepingu teise osapoole taotlus, kui see on lepingus ette nähtud;

5) Interpoli või muu rahvusvahelise organisatsiooni päring, kui see tuleneb Eesti kohustustest selles organisatsioonis;

6) käesoleva seaduse § 9 2. lõikes nimetatud luba välja andma volitatud asutuse (välja arvatud jälitusasutus) juhi taotlus.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud taotlus, korraldus või päring ei ole nõutav, kui jälitusmenetluse alustamise otsus võetakse vastu jälitusasutuse juhi või tema volitatud ametniku algatusel või jälitusasutuse juhi korraldusel.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 10¹. Jälitusmenetluse alustamise otsus

(1) Jälitusmenetluse alustamise otsus peab sisaldama:

1) otsuse tegija ametinimetust ja nime, otsuse tegemise kuupäeva ja jälitustoimiku numbrit;

2) jälitusmenetluse alustamise ajendit ning alust viitega jälitustegevuse seadusele;

3) jälitusmenetluse alustamise vajaduse motiive;

4)--6)

[kehtetud - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(2) [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(3) Jälitusmenetluse alustamise otsusest teatatakse kirjalikult vastavale initsiaatorile kolme tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemisest.

(4) Jälitusmenetluse alustamise korral käesoleva seaduse § 9 1. lõike punktides 1–3 nimetatud ajenditel saadetakse prokuratuurile kirjalik teade, milles on nimetatud jälitustoimiku number ja avamise kuupäev.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 10². Jälitusmenetluse alustamisest keeldumise otsus

(1) Jälitusmenetluse alustamise otsust tegema volitatud ametnik, olles vaadanud läbi käesoleva seaduse § 10 1. lõikes nimetatud taotluse, korralduse või päringu, teeb jälitustegevuse alustamisest keeldumise otsuse, kui ta leiab, et:

- 1) puudub jälitusmenetluse alustamise ajend;
- 2) taotletav jälitustegevus ei kuulu antud jälitusametuse pädevusse;
- 3) taotletavat teavet on võimalik saada isiku põhiseaduslike õigusi vähem riivaval viisil;
- 4) taotletavate jälitustoimingute teostamine on ilmselt ebaotstarbekohane või võimatu;
- 5) esinevad muud seadusest või selle alusel antud õigusaktist tulenevad takistused.

(2) Jälitusmenetluse alustamisest keeldumise otsus peab sisaldama:

- 1) otsuse tegija ametinimetuse ja nime, otsuse kuupäeva ja numbrit;
- 2) jälitusmenetluse alustamisest keeldumise motiivid viitega jälitustegevuse seaduse § 102 1. lõike vastavale sättele;
- 3) otsuse tegija allkirja.

(3) Jälitusmenetluse alustamisest keeldumise otsusest ning keeldumise põhjustest ühes viitega selle aluseks olevale sättele teatatakse kirjalikult vastavale initsiaatorile kolme tööpäeva jooksul, arvates otsuse tegemisest. [RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 10³. [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 10⁴. Jälitustoimiku pidamise kord

(1) Jälitustoimikus säilitatakse jälitusmenetluse käigus kogutud teave.

(2) Jälitustoimiku pidamise ja jälitustoiminguga kogutud andmetega tutvustamise korra kehtestab siseminister määrusega.

(3) Jälitustoimik lõpetatakse jälitusmenetluse lõpetamise otsusega käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud alusel. [RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 11. Jälitusmenetluse lõpetamine

(1) Jälitusmenetlus lõpeb jälitusametuse juhi või tema poolt volitatud ametniku kirjaliku põhjendatud otsusega.

(2) Jälitusametuse juht või tema poolt volitatud ametnik lõpetab jälitusmenetluse:

- 1) kui jälitusmenetluse alustamist taotlenud teine jälitusametuse või ametiisik loobub oma taotlusest;
- 2) kui jälitusmenetluse alustamise ajendiks olnud kuritegu on avastatud, kuriteos süüdistatav isik on süüdi või õigeks mõistetud, kriminaalasi lõpetatud, kui on saabunud kriminaalvastutusele võtmise või süüdimõistva kohtuotsuse täitmise aegumise tähtaeg, samuti kui tagaotsitav süüdimõistetud on tabatud ning teadmata kadunuks jäänud isiku asukoht kindlaks tehtud;
- 3) kui jälitusmenetluse alustamise ajendiks olnud esialgne teave ei ole leidnud kinnitust;
- 4) kui käesoleva seaduse § 9 1. lõike punktis 5 või 2. lõikes nimetatud ajendil alustatud jälitusmenetluse kogutud teave on taotlejale üle antud;
- 5) kui jõustub jälitusmenetlust keelav või tühistav kohtulahend;
- 6) kui julgeolekukontroll on lõpetatud;
- 7) pärast käesoleva seaduse § 9 lõike 1 punktis 7 nimetatud isiku kontrollimise lõpetamist.
- 8) pärast käesoleva seaduse § 9 lõike 1 punktis 6¹ nimetatud arvamuse edastamist vastavalt Riigikohtule, Vabariigi Presidendile, Eesti Panga Nõukogule, Eesti Panga Nõukogu esimehele või kaitseministrile;
- 9) pärast käesoleva seaduse § 9 1. lõike punktis 8 nimetatud kohustuse täitmist.

(3) Jälitusametuse juht või tema poolt volitatud ametnik lõpetab jälitusmenetluse selle üle järelevalvet teostava prokuratuuri korraldusel.

(4) Käesoleva seaduse paragrahvi 9 1. lõike punktides 1–3 nimetatud ajenditel alustatud jälitusmenetluse lõpetamise kohta saadetakse prokuratuurile kirjalik teade, milles on nimetatud jälitustoimiku number ja lõpetamise kuupäev.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 12. Jälitustoimingud

(1) Jälitusametusel on õigus teostada järgmisi jälitustoiminguid:

- 1) andmete varjatud kogumine jälitustegevuses osalevate ja sellesse käesoleva seaduse §-s 14 sätestatud korras kaasatud isikute poolt;
- 2) võrdlusmaterjali varjatud kogumine ning dokumentide ja esemete varjatud vaatlus ning esmauuringud;

- 3) varjatud jälgimine, objekti varjatud läbivaatus ja asendamine;
- 4) isikusamasuse varjatud tuvastamine;
- 5) telekommunikatsioonivõrgu kaudu edastatavate sõnumite edastamise fakti, kestuse, viisi ja vormi ning edastaja või vastuvõtja isikuandmete ja asukoha kohta andmete kogumine.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud on Politseiametil ja Kaitsepolitseiametil kuritegude kohtueelses menetluses õigus teostada kriminaalmenetluse seadustiku 3. peatüki 8. jaos sätestatud kohtu luba nõudvaid jälitustoiminguid.

(3) Justiitsministeeriumi vanglate osakonnal on kinnipidamiskohas kuriteo ärahoidmiseks või tõkestamiseks õigus lisaks käesoleva paragrahvi 1. lõikes sätestatud teostada kinnipidamiskohtades järgmisi jälitustoiminguid:

- 1) eelvangistuses peetava või vangistust kandva kinnipeetava postisaadetiste varjatud läbivaatus;
- 2) eelvangistuses peetava või vangistust kandva kinnipeetava telekommunikatsioonivõrgu kaudu edastatavate sõnumite või muu teabe salajast pealtkuulamist, -vaatamist või salvestamist.

(4) Käesoleva paragrahvi 1. lõike punktis 5 ja 3. lõike punktis 1 nimetatud toimingud teostatakse kooskõlas telekommunikatsiooniseaduse (RT I 2000, 18, 116; 78, 495; 2001, 23, 125; 53, 310; 2002, 47, 297; 61, 375; 63, 387; 99, 580; 2003, 23, 136; 88, 594; 2004, 30, 207 ja 208) vastavate sätetega.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§-d 12¹–13.

[Kehtetud - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 13¹. Kohtu luba jälitustoimingu teostamiseks kinnipidamiskohas

(1) Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juht või tema kohuseid täitev isik esitab põhjendatud kirjaliku taotluse kinnipidamiskoha asukohajärgsele halduskohtule käesoleva seaduse § 12 3. lõikes nimetatud jälitustoimingute teostamise või alustatud jälitusmenetluse jätkamise lubamiseks.

(2) Edasilükkamatutel juhtudel võib Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juht või tema käskkirjaga volitatud ametnik anda kirjaliku korralduse käesoleva seaduse § 12 3. lõikes loetletud jälitustoiminguteks ilma kohtuniku loata. Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juht või tema käskkirjaga volitatud ametnik saadab korralduse andmise kohta kirjaliku teate prokuratuurile ja teavitab sellest hiljemalt järgmisel tööpäeval halduskohtu, taotledes halduskohtult jälitustoimingu õigustatuks tunnistamist või vajaduse korral luba jälitustoimingu jätkata.

(3) Kohtunik vaatab esitatud taotluse viivitamata läbi ja annab loa või keeldub põhjendatult selle andmisest. Kohtuniku luba või loa andmisest keeldumine vormistatakse määrusena.

(4) Kui kohtunik ei tunnista jälitustoimingu õigustatuks või ei anna luba selle jätkamiseks, on Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juht või tema käskkirjaga volitatud ametnik kohustatud viivitamata andma korralduse selle jälitustoimingu lõpetamiseks.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud loa jälitustoimingu tegemiseks võib halduskohtu anda kuni üheks aastaks ja pikendada seda iga kord kuni aastaks.

(6) Loa kehtivus lõpeb enne tähtaega, kui jälitusmenetlus lõpetatakse käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud tingimustel ja korras või kui kohtunik tühistab põhjendatult loa või kui Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juht või tema käskkirjaga volitatud ametnik otsustab jälitustoimingu lõpetada.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 14. Kaasamine salajasele koostööle jälitustegevuses

(1) Jälitusasutustel on õigus kaasata vabatahtlikule ajutisele või alalisele salajasele koostööle jälitustegevuses täisealisi isikuid nende nõusolekul.

(2) Salajane koostöö ja sellesse kaasatud isikud on salastatud. Jälitusasutus, muu riigiasutus või riigiametnik, kohaliku omavalitsuse asutus või kohaliku omavalitsuse ametnik võib teavet koostöös osalenu kohta avaldada ainult koostöös osalenu kirjalikul loal pärast seda, kui salastatuse tähtaeg on möödunud või seda on muudetud.

(3) Salajasele koostööle kaasatud isikud on kohustatud hoiduma teadvalt väära või laimava teabe edasiandmisest ning hoidma saladuses neile koostöö käigus teatavaks saanud andmed, samuti jälitustegevuses kasutatavad vahendid, meetodid ja taktika.

(4) Salajasele koostööle kaasatud isikul on õigus keelduda jälitustegevuse ülesannete täitmisest oma lähedaste isikute suhtes.

(5) Salajasele koostööle kaasatud isikul on õigus lõpetada salajane koostöö, täites käesoleva paragrahvi 2. ja 3. lõikes esitatud nõudeid saladuste hoidmise suhtes.

(6) Riigikogu ning valla- ja linnavolikogu liikmeid, kohtunikke, prokuröre, advokaate ja vaimulikke ning Riigikogu poolt valitavaid ja nimetatavaid ametiisikuid on õigus Tallinna Halduskohtu esimehe või tema määratud sama kohtu halduskohtuniku kirjalikul loal kaasata ajutisele salajasele koostööle kriminaalmenetluse

üksikute jälitustoimingute teostamiseks vaid juhul, kui nad on samas kriminaalasjas menetlusosalised või tunnistajad.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 15. Jälitustegevusse kaasatud isikute sotsiaalne ja õiguslik kaitse

(1) Salajane koostöö jälitusasutusega töölepingu alusel arvatakse isiku tööstaaži üldalustel.

(2) Kui jälitustegevusse töölepingu alusel salajasele koostööle kaasatud isik invaliidistub või hukkub, makstakse talle või tema omastele ühekordset toetust samas määras, mis on politseiseadusega ette nähtud politseiametnikule teenistustülesannete täitmisel invaliidistumise või hukkumise korral, kui ei ole kehtestatud suuremat toetusmäära. Toetuse maksab välja jälitusasutus.

(3) Invaliidsus- ja toitjakaotuspension määratakse salajasele koostööle töölepingu alusel kaasatud isiku invaliidistumise või hukkumise korral üldalustel ning pensionile arvutatakse juurde 25 protsenti miinimumpalgast, kui ei ole kehtestatud suuremat pensioni.

(4) Jälitusasutused on kohustatud võtma tarvitusele abinõud, vältimaks ohtu, mis ähvardab salajasele koostööle kaasatud isikute ja nende perekonnaliikmete elu, tervist, au ja väärikust ning vara.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 16. Jälitustegevuses kogutud andmete kasutamine

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(1) --(3)

[Kehtetud - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(4) Jälitusteabe kasutamine tõendina kriminaalasjas ei tohi kaasa tuua jälitustegevuse salajaste andmete ning jälitustegevuses osalenud ja sellesse kaasatud isikute avalikustamist ilma nende nõusolekuta.

(5) [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(6) [Kehtetu - RT I 1996, 49, 955- jõust. 26.07.1996]

(7) [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(8) [Kehtetu - RT I 1996, 49, 955- jõust. 26.07.1996]

§ 16¹. Jälitusteabe säilitamine

(1) Lõpetatud jälitustoimikud, välja arvatud § 11 2. lõike punkti 3 alusel lõpetatud jälitustoimikud, säilitatakse jälitusasutuste struktuuriüksustes, kes tagavad nende säilimise ja nendele juurdepääsu seaduses sätestatud korras.

(2) Jälitusteabe säilitamiseks hoitakse jälitustoimikuid järgmiste tähtaegadeni:

1) kuriteo jälitustoimikud - kuni kuriteo aegumistähtaja möödumiseni;

2) isiku jälitustoimikud - kuni neis sisalduva teabe kasutamise vajaduse äralangemiseni, kuid mitte kauem kui 50 aastat;

3) teadmata kadunuks jäänud isiku tagaotsimistoimikud - kuni 25 aastat pärast kohtumääruse jõustumist selle isiku surnuks tunnistamise kohta;

4) muud tagaotsimistoimikud - kuni kolme aasta möödumiseni toimiku lõpetamisest.

(3) Jälitusteavet võidakse säilitada õppe- ja uurimisotstarbeks. Teabes sisalduvad isikuandmed ja vajaduse korral ka olustik peavad olema täielikult muudetud, vältimaks jälitustegevuses osalenud või sellesse kaasatud isikute avalikuks tulemist.

(4) Riigisaladuseks tunnistatud jälitustoimikuid säilitatakse vastavalt riigisaladuseks tunnistatud teabe säilitamise tähtajale.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 16². Jälitustoimikute ja jälitustoiminguga kogutud teabetalletuste hävitamine

(1) Jälitustoimikud, mis on lõpetatud käesoleva seaduse § 11 2. lõike punkti 3 alusel, tuleb pärast nende lõpetamist hävitada. Muud jälitustoimikud hävitatakse pärast säilitustähtaja möödumist.

(2) Kui jälitustoimingus tehtud teabetalletust ei ole vaja säilitada, võib jälitustoimingule allutatud isik või muu isik, kelle perekonna- või eraelu puutumatus on jälitustoiminguga riivatud, pärast jälitusmenetluse lõpetamist taotleda selle hävitamist.

(3) Hävitamisele kuuluvad jälitustoimikud ja jälitustoiminguga kogutud teabetalletused hävitab komisjon, mille moodustab jälitusasutuse juht. Jälitustoimiku ja jälitustoiminguga kogutud teabetalletuse hävitamise kohta koostab komisjon akti, kuhu märgitakse hävitatud jälitustoimiku number või teave hävitatud teabetalletuse kohta ja hävitamise põhjus.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 17. Jälitustoiminguga kogutud andmete tutvustamine

(1) Jälitustoimingu teinud asutus teatab käesoleva seaduse § 12 1. ja 3. lõikes nimetatud jälitustoimingust viivitamata isikule, kelle suhtes on toiming tehtud, ning isikule, kelle perekonna- või eraelu puutumatus on jälitustoiminguga riivatud. Jälitusasutuse juhi või tema poolt volitatud ametniku kirjaliku põhjendatud otsuse alusel võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta jälitustoimingust teatamata, kui see võib:

- 1) kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;
- 2) seada ohtu jälitustegevusse kaasatud isiku õiguse hoida koostöö saladuses;
- 3) seada ohtu jälitusasutuse töötaja, jälitustegevusse kaasatud isiku või jälitustegevuses osalenud muu isiku ja nende lähikondsete elu, tervise, au ja väärikuse ning vara;
- 4) kahjustada jälitustegevust või kriminaalmenetlust või soodustada kuritegevust.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud isiku soovil võimaldatakse tal tutvuda tema kohta kogutud jälitustoimingu materjaliga ja jälituse tulemusena saadud foto, filmi, heli- või videosalvestisega või muu teabetalletusega. Jälitusasutuse juhi või tema poolt volitatud ametniku kirjaliku põhjendatud otsuse alusel võib kuni vastava aluse äralangemiseni jätta tutvustamata andmed:

- 1) teiste isikute eraelu kohta;
- 2) mille tutvustamine võib kahjustada teise isiku seadusega tagatud õigusi ja vabadusi;
- 3) mis sisaldavad riigisaladusi või teise isiku seadusega kaitstud saladusi;
- 4) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitustegevusse kaasatud isiku õiguse hoida koostöö saladuses;
- 5) mille tutvustamine võib seada ohtu jälitusasutuse töötaja, jälitustegevusse kaasatud isiku või jälitustegevuses osalenud muu isiku ja nende lähikondsete elu, tervise, au ja väärikuse ning vara;
- 6) mille tutvustamine võib kahjustada kriminaalmenetlust ja soodustada kuritegevust;
- 7) mida ei ole võimalik eraldada ja esitada selliselt, etneiste ilmneks andmed, mis on loetletud käesoleva lõike punktides 1 kuni 6.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 17¹. [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 17². Jälitustegevuse andmetega tutvumise kord

(1) Käesoleva seaduse 17 2.lõikes nimetatud andmed esitatakse tutvumiseks üksnes jälitusasutuse ametiruumides ning võimaluse korral süstematiseerituna ja kronoloogilises järjekorras.

(2) Andmetega tutvumise kohta koostatakse protokoll, kuhu märgitakse iga tutvumiseks esitatud dokumendi nimetus, number ja koostamise kuupäev (kui need on olemas) ning lehtede arv.

(3) Protokollile kirjutab alla isik, kellele andmeid tutvustati, ning ametiisik(ud), kes andmed tutvustamiseks esitas(id). Kui isik, kes andmetega tutvus, keeldub protokollile alla kirjutamast, teeb ametnik protokollile sellekohase märke ja kinnitab seda oma allkirjaga.

(4) Andmetega tutvumise protokollil vormi kinnitab vastava jälitusasutuse juht.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 17³. [Kehtetu - RT I 1999, 16, 271- jõust. 28.02.1999]

§ 18. Vaie ja kaebus jälitusasutuse tegevuse peale

(1) Igaüks võib esitada jälitusasutuse juhile või jälitusasutuse kõrgemalseisvale asutusele vaide või prokuratuurile kaebuse jälitusasutuse tegevuse peale jälitustoimingute teostamisel.

(2) Igaühel on õigus seaduses ettenähtud korras pöörduda kohtusse, kui jälitustoiminguga on rikutud tema õigusi ja vabadusi.

[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 19. Kontroll ja järelevalve jälitustegevuse seaduslikkuse üle

(1) Jälitusasutuste kõrgemalseisvad organid kontrollivad nende haldusse kuuluvate ametkondade jälitustegevuse seaduslikkust ja põhjendatust.

(2) Järelevalvet uurimisasutuseks oleva järelevalvemeetmete poolt käesoleva seaduse § 9 1. lõike punktides 1–3 nimetatud ajenditel alustatud järelevalvemenetluse üle teostab prokuratuur.

(3) [Kehtetu - RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

(4) Julgeolekuasutuste seaduse §-s 36 nimetatud Riigikogu komisjon kuulab ära kaitsepolitsei peadirektori, politsei peadirektori ja Justiitsministeeriumi vanglate osakonna juhi aruande § 12 2. ja 3. lõikes sätestatud kohtu luba nõudvate järelevalvemeetmete teostamisest vähemalt üks kord kolme kuu jooksul.

(4¹) Kaitseväge juhataja, Piirivalveameti peadirektor, Maksu- ja Tolliameti peadirektor ja vangla direktor esitavad läbi asjaomase ministri käesoleva paragrahvi 4. lõikes nimetatud Riigikogu komisjonile kirjaliku aruande nende poolt teostatud § 12 1. ja 2. lõikes sätestatud kohtu luba mittenõudvate järelevalvemeetmete kohta vähemalt üks kord kolme kuu jooksul.

(5) Järelevalvemeetmete eraldatud rahaliste vahendite kasutamise seaduslikkust kontrollivad riigikontrolör või tema määratud Riigikontrolli ametnik ning rahandusministri määratud ametnik.

(6) Kontrolli või järelevalvet teostavale asutusele või ametiisikule ei esitata andmeid isikute kohta, kes on või olid kaasatud salajasuse alusel järelevalvemeetmetesse.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 20. Järelevalvemeetmete finantseerimine

(1) Järelevalvemeetmetest finantseeritakse riigieelarvest.

(2) Järelevalvemeetmete poolt salajasuse koostööle kaasatud isikule salajasuse koostöö ja edastatud teabe eest väljamakstud tasu kuulub maksustamisele tulumaksuga, mille tasub järelevalvemeetmete.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§ 21. Vastutus käesoleva seaduse rikkumise eest

(1) Järelevalvemeetmete töötaja või järelevalvemeetmetesse kaasatud isik, kes on rikkunud kehtestatud korda või ületanud oma võimupiire, kannab vastutust seaduses või muudes õigusaktides kehtestatud korras.

(2) Järelevalvemeetmete töötaja või järelevalvemeetmetesse kaasatud isik kannab seaduses või muudes õigusaktides kehtestatud korras vastutust salajasuse või avaldamiseks keelatud andmete avaldamise või levitamise eest.

(3) Muu riigiametnik või kohaliku omavalitsuse ametnik, kes avaldab salastatud teavet järelevalvemeetmetes osalenu või järelevalvemeetmetesse kaasatu kohta, kui selleks ei ole järelevalvemeetmete ning järelevalvemeetmetes osalenu või sellesse kaasatud isiku kirjalikku luba ja ei ole möödunud salastatuse tähtaeg, kannab vastutust seaduses ettenähtud korras.
[RT I 2004, 46, 329- jõust. 01.07.2004]

§-d 22--26. [Käesolevast tekstist välja jäetud]

§ 27. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub Riigi Teatajas avaldamisele järgneval päeval.

§ 28. [Kehtetu - RT I 1999, 95, 845- jõust. 01.01.2000]